

นิทานสุภาษิตจีน (145)

成语故事 (一四五)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 水能载舟亦能覆舟/水能载舟亦能覆舟 Shuǐ néng zài zhōu yì néng fù zhōu (ฝูเหิง ไฉ โจว อี้ เหิง ฟู่ โจว) โดย คำว่า 水shuǐ (ฝู) แปลว่าน้ำ 能 néng (เหิง) แปลว่าสามารถ 载/载 zài (ไฉ) แปลว่าบรรทุก 舟zhōu (โจว) แปลว่าเรือ 亦 yì (อี้) แปลว่าด้วย ก็ยัง 覆 fù (ฝู) แปลว่าคว่ำ เมื่อนำมารวมกันหมายถึง น้ำสามารถพองเรือให้ลอยได้ก็สามารถคว่ำเรือให้จมได้ เป็นคำโบราณที่ไม่เชิงเป็นสุภาษิต แต่เป็นคำเตือนสติผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำระดับประเทศ ผู้นำอยู่ได้ก็ด้วยประชาชนสนับสนุน และผู้นำก็ถูกเอากลจากตำแหน่งได้ด้วยประชาชนเช่นเดียวกัน ที่มาของคำนี้จากเนื้อเรื่องในประวัติศาสตร์จีนตอนหนึ่งดังนี้

ในสมัยราชวงศ์ถังตอนต้น 唐朝 Táng Cháo ถึงเวลา การปกครองจีนเป็นไปอย่างราบรื่น ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง จนเป็นศูนย์กลางแทบจะทุกอย่างไปเลยทีเดียว โดยเฉพาะในช่วงการปกครองของจักรพรรดิถังไท่จง 唐太宗 (Táng Tàizōng) พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถยิ่งใน

(ที่มาภาพ : <http://image.baidu.com/search>)

ด้านการปกครอง ทำให้ยุคสมัยของพระองค์บ้านเมืองสงบสุข การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างราบรื่นและรอบด้าน พระองค์ทรงเอาใจใส่ต่อทุกข์สุขของข้าราชการไพร่ฟ้าประชาชนอย่างทั่วถึง ทำให้พระองค์ท่านได้รับการยกย่องสรรเสริญจากทุกแคว้นแคว้น แต่ใครเลยจะรู้ว่ากว่าที่พระองค์ท่านจะทำได้เช่นนี้ ต้องทรงลำบากแค่ไหน โดยมีเรื่องเล่าว่า ครั้งหนึ่งเมื่อทรงขึ้น

ครองราชย์นั้น พระองค์ทรงกลัดกลุ้มพระทัยยิ่งกับการกำกับดูแลข้าราชการทั้งหลาย เพราะพระองค์ทรงทราบดีว่า พวกขุนนางเหล่านั้นมีความภักดีต่อพระองค์แค่เพียงเปลือก ช่างในนั้นคงพร้อมจะเป็นกบฏต่อพระองค์ โชคดีที่พระองค์มีขุนนางใกล้ชิดคนหนึ่ง นามว่า เว่ยเจิง 魏征 (Wèi Zhēng) เว่ยเจิงเป็นขุนนางที่ไม่เหมือนใคร เพราะคอยตักเตือนห้ามปรามจักรพรรดิในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง แม้บางครั้งจะทำให้พระองค์ทรงกริ้ว แต่เว่ยเจิงก็ไม่เคยกลัวพระอาญา จนจักรพรรดิไว้วางใจเขา วันหนึ่งจักรพรรดิถังไท่จงตรัสถามเว่ยเจิงว่า ทำไมตั้งแต่บรรพกาลมา การชิงราชบัลลังก์มาเป็นของตานั้นมันง่ายดาย แต่ทำไมการที่ระรักษามันไว้มันกลับยากยิ่งนัก เว่ยเจิงจึงยกคำพูดของนักปราชญ์ครุฑคู่ศิวินามว่า สวินจื่อ 荀子(Xúnzi) มาอธิบายว่า ปราชญ์โบราณกล่าวไว้ว่า กษัตริย์ก็คือเรือ ประชาชนก็คือ น้ำ ดังนั้นน้ำทำให้เรือลอยได้ ก็คว่ำเรือได้เช่นกัน ดังนั้นการรักษาราชบัลลังก์ให้ได้ ก็ต้องได้ใจข้าราชการไพร่ฟ้าประชาชน สิ่งสำคัญที่สุดคือเหล่าขุนนางในวังบางส่วนที่ยังไม่ได้ภักดีต่อพระองค์ พวกเขาก็คงหาโอกาสโค่นล้มอยู่ ดังนั้นเพื่อความมั่นคงปลอดภัยก็ต้องระวังพระองค์เอง และทำให้พวกเขาเหล่านั้นหันมาสนับสนุนพระองค์ด้วยความสุจริตใจ จักรพรรดิถังไท่จงฟังแล้ว ทรงชื่นชมคำชี้แนะของเว่ยเจิง นับแต่นั้นพระองค์ทรงปกครองแผ่นดินด้วยความดี เปี่ยมไปด้วยทศพิธราชธรรม ทำให้ทั้งขุนนางและไพร่ฟ้าประชาชนรักใคร่และภักดีต่อพระองค์ แน่แน่นอนว่าราชบัลลังก์นั้นก็มั่นคงไปด้วยเช่นกัน

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻: 事物用之得当则有利, 反之必有弊害。

成語比喻: 事物用之得當則有利, 反之必有弊害。

Chéngyǔ bǐyù: Shìwù yòng zhī dédàng zé yǒulì, fǎnzhi bì yǒu bihài.

เฉิงยฺหวี่ บี้ยฺวี่: ฉืออู่ ยง จือ เตอตัง เจอ โหยวลี่, ฟันจือ บี้ โหยว บี้ให้

สุภาษิตเปรียบว่า สรรพสิ่งเมื่อใช้อย่างถูกต้องย่อมเกิดประโยชน์ หากตรงข้ามก็ย่อมก่อโทษได้เช่นกัน

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

他是我们公司领导, 他当然知道水能载舟, 亦能覆舟的道理, 但他就是做不到也放不下。

他是我們公司領導, 他當然知道水能載舟, 亦能覆舟的道理, 但他就是做不到也放不下。

Tā shì wǒmen gōngsī lǐngdǎo, tā dāngrán zhīdào shuǐ néng zài zhōu, yì néng fù zhōu de dàolǐ, dàn tā jiù shì zuò bù dào yě fàng bù xià.

ทา ฉือ หวี่เหมิน กงซือ หลิงเต่า, ทา ดังหฺราน จือเต่า ฉือเหมินงจี้โจว อี้เหมินฟู่โจว เตอะ เต่าหลี่, ตัน ทา จิว ฉือ จิว บู้ เต่า เหย ฟาง บู้ เชี่ย

เขาเป็นถึงผู้นำบริษัทของพวกเรา เขาย่อมรู้ถึงความหมายของคำที่ว่าน้ำพุงเรือได้ก็คว่ำเรือได้ แต่เขาก็ทำไม่ได้และปล่อยวางไม่ลง

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนลิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง